

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VII. Cùm olim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

parochus, alijsve beneficiarius propter odium contractum apud plebem, vel Magistratum utilis futurus non putatur, Episcopus proprio motu permutationem instituit potest argum. hujus c. ubi id docet Abb. n. 8. Imola n. 6. & argum. c. nisi 10. de renunciatione, ubi id Innocentius docet.

CAPITULUM VI.

Ad quaestiones.

PARAPHRASIS.

In quadam diocesi duae erant Ecclesiae Conventuales habentes singulae parochiam sibi unitam: has duas parochias Religiosi permutare volebant propter vicinitatem majorem, sed quia una earum uberioris proventus habebat, idem Conventualis Ecclesia, sive Monasterium, cui suberat, postulavit, summam aliquam pecuniae superaddi. Quaestum fuit, num id liceret: respondet Clemens III. permutationem parochiarum per se, ac seorsim faciendam esse, & contractum permutationis possessionum, cum refusione pecuniarum, quatenus unius parochiae possessiones majoris valoris sunt, itidem per se, ac seorsim instituendum esse, ita, ut hi contractus non misceantur.

SUMMARIUM.

1. Etiam beneficia, quae in proprietatem tenentur, permutari possunt.
2. Non tamen possunt vendi.
3. Possessiones tamen illis annexae in estimationem deduci possunt, praesertim cum de his contractus specialis fiat.

Notandum primò. Beneficia non tantum permutari possunt, si teneantur in titulum, sed etiam si teneantur in proprietatem. Ita Host. & Abb. hic n. 2. & dixi de hoc in lib. 4. tra. ult. §. 5. q. 6. Divertimodè autem Superioris consensus, seu auctoritas requiritur, prout bene notavit Abb. n. 5. si enim permurentur beneficia,

quae possidentur in titulum, requiritur Superioris auctoritas, quia beneficium sine Canonica institutione non obinetur; si autem permurentur beneficia, quae habentur in proprietatem, tunc requiritur consensus, & auctoritas Superioris, sicuti ad quandam rei Ecclesiasticae alienationem, sicuti constat ex tit. de rebus Ecclesiae non alienandis.

Notandum secundò. Licet Ecclesiae, & beneficia, quae tenentur in proprietatem, ex causa justa utilitatis, & adhibitis solemnitatibus permutari possint, non tamen vendi, seu pro pretio dari. Ita Gl. hic v. per se. Ratio est, quia spiritualia non possunt pretio aestimari, aut comparari, ut hic, & c. cum pridem 4. de pactis c. super eo 7. de transactionibus. emptio autem & venditio sine pretio non est §. item pretium. Instit. de emptione.

Notandum tertio. Possessiones annexae Ecclesijs, seu beneficijs permutandis in estimationem secundum se venire, atque vendi possunt ex causa justa, & adhibitis solemnitatibus, eò quod temporales sint, & pretio aestimabiles. Tamen si verò consultum sit, ac tutius ad vitandam Simoniae suspicionem, ut duo distincti contractus sub diversa verborum forma instituantur, quorum unus sit permutationis Ecclesiarum secundum se, alter verò permutationis, aut venditionis possessionum; sufficere tamen videtur, si fiat per modum unius contractus aequivalentis duobus, hoc modo, parochiam unam cum praedijs, & juribus adhaerentibus permutamus cum parochia, ita ut compensatio uberiorum proventuum nostrae parochiae fiat mille aureis numeratis.

CAPITULUM VII.

Cum olim.

PARAPHRASIS.

Magister S. & B. Archidiaconatum, & Praeposituram inter se permutarunt; ea causa coram delegatis iudicibus agitata fuit; postea verò coram Innocentio III.

in

in curia Romana, ubi S, sponte confessus fuit, permutationem inter partes peractam esse. At verò B. hoc idem negavit asserens, quòd Præposituram purè & sine conditione resignavit, atque Archidiaconatum post resignationem magistri S. affectus fuerit. Pontifex autem, cum cognovisset, B permutationi consensum dedisse, magister S. etiam errorem suum publicè confessus esset, hunc Præposituram, & illum Archidiaconatum per sententiam privavit.

SUMMARIUM.

1. Permutatio beneficiorum propriâ auctoritate facta in foro conscientie nulla quidem est, possunt tamen per sententiam iudicis privari beneficijs taliter permutantes.

Notandum. Pœna eorum, qui beneficia inter se propriâ auctoritate commutant, est privatio, sive ut ea amittant; quod intelligi debet per sententiam iudicis; alioquin verò spectato conscientie foro, cum resignatio, & permutatio propriâ auctoritate facta iuribus caruerit, possunt permutantes redire ad sua beneficia, sicuti docui lib. 4. tra. ult. c. ult. §. 5. q. 2. & hanc sententiam docuit *Petrus Nau. de restitutione lib. 2. c. 2. propè finem. Lessius lib. 2. c. 35. n. 100.* licet aliter sentiant *Suarez tom. 1. de relig. lib. 4. de Simonia c. 55. n. 18. Garzias de beneficijs p. 11. c. 4. n. 58.* qui dicunt hodierno jure permutantes beneficia, incurrere excommunicationem, & esse privatos ipso jure per *Extravag. 2. de Simonia.*

CAPITULUM VIII.
Cum universorum.

Canonicus G. & Clericus L. de Permutatione præbendarum inter se tractarunt, quòd ea utriusque parti utilis videretur; postea verò licet G. præbendam suam resignavit, quæ L. Clerici consanguineo assignata est, ipse tamen L. præbendam suam vi-

cissim, prout promiserat, resignare noluit. Hac causâ intellectâ responderet Innoc. III. quòd hi Clerici per se ipsos, in propriâ auctoritate beneficia permutare non poterint; nihilominus, cum conceptis, & non decipientibus jura subveniant, & simplicitati venia danda mandare se, ut si constiterit, dictum G. prout narratur, deceptum fuisse, amari consanguineo dicti L. vel quolibet alio deventore præbendam suam restituatur dicto G. executores eurent.

SUMMARIUM.

Jura illis ignoscunt, & succurrunt, ob simplicitatem decipiuntur.

Notandum primum. Ijs, qui ob simplicitatem decipiuntur, jura ignoscunt, & subvenire solent, ut *hic & in c. super literis 20. de rescriptis*, idque maxime, si sint personæ, quæ jura ignorare possunt, in quibus juris ignorantia ignoscitur, videlicet homines rusticani, milites, famuli, minores natu *L. regula 8. ff. de juris & facti ignorantia.*

Notandum secundò. Qui propriâ auctoritate beneficium, permutandi causâ, resignavit, & tradidit, tamen vicissim nihil receperit, in pœnam privati potest. *Intè hic v. simplicitati.* & colligitur ex textu quando significatur, Canonico G. ob simplicitatem ejus gratiam fieri, quòd præbendam, quam commutandi causâ resignavit, restituatur.

Id verò probabile est, quòd præbendam suam animo permutandi, seu aliam vicissim recipiendi propriâ auctoritate resignavit à iudice privatio per sententiâ ipsi in pœnam non inferatur, effectu permutationis non secuto, sive non receptâ vicissim præbendam suam, quam resignavit, repetere possit, quam datam ob causam, causâ non secuta, secundum doctrinam quorundam, quæ *Gl. finalis allegat, & sequitur Parisius de resignationibus lib. 1. q. 1. n. 12. Lessius lib. 2. c. 35.*